

Тема. Творення числівників. Числівники прості, складні і складені. Розділене написання складених числівників

Підготувала: Рудюк Лариса Володимирівна,
вчитель української мови та літератури
Рівненського НВК «Колегіум»

Мета уроку. Поглибити і систематизувати знання учнів про числівники; пояснити відмінність між числівниками простими, складними і складеними; удосконалювати вміння розпізнавати числівники в текстах та реченнях, правильно вживати в мовленні числівники у формах непрямих відмінків (у тому числі дробові та збірні), записувати складені числівники; розвивати культуру усного й писемного мовлення; виховувати любов до рідного міста Рівного.

Очікувані результати:

учні знатимуть: розряди числівників за значенням та за будовою;

зможуть: розпізнавати числівники за будовою в тексті, використовувати числівники в мовленні, розвивати пам'ять, логічне мислення;

умітимуть порівнювати, робити висновки та узагальнення; створювати висловлювання на тему “Рідне місто моє”.

Тип уроку: Урок засвоєння нових знань.

Обладнання: підручник, дошка, картки із завданнями для групової роботи, індивідуальні картки, тексти для роботи на уроці, презентація для посилення творчої уяви школярів, лексичний матеріал «Рідне місто моє».

Перебіг уроку

I Організація класу.

Емоційний настрій уроку.

Учитель. - Діти, сьогодні ви маєте своєрідні залікові карточки. На них є крони дерев, вони безлистяні, як узимку. За кожну правильну відповідь ви отримаєте певну кількість балів. Кожен бал – то один зелений листочок. Ви прикрашатимете свої деревця (може, скоріше весна настане), а в кінці уроку отримана кількість листочків стане вашим балом у журналі (*Отже, за кожну правильну відповідь діти отримують листочки й прикріплюють на своєму деревці*).

II. Актуалізація опорних знань

1. Повторимо вивчений матеріал

А). Гра «Упізнай числівник»

Трійка, потроїти, тричі, три, по-третє, третій, трирічний, трикілометровий.

Б). Прочитати числівники, правильно наголошуючи їх: порядковий, котрий, одинадцять, дробовий, чотирнадцятий.

В). Записати речення. Знайти числівники, вказати морфологічні ознаки, визначити синтаксичну роль.

1. Місто Рівне було закладене в кінці *тринадцятого* століття. (1283 рік)
2. Населення Рівного – *двісті тридцять* тисяч.
3. *Сімсот тридцять три* – визначна дата в історії Рівного.
4. *Сьомий* вік проживає наше чудове місто.

Учитель. - Скажіть, чи всі числівники однакові? Чи однаково вони пишуться?

III. Повідомлення теми, мети. Визначення очікуваних результатів.

IV. Засвоєння нових знань

1. **Визначити спосіб творення числівників:** п'ятдесят, семисот.

Сімсот – сім, сотня (скл. основ) - пишуться складні числівники разом.

Семеро – сім (суф.).

(За кожен правильну відповідь учитель дає листочки).

Учитель. - Якої групи за будовою не проаналізовано?

2. **Робота з підручником,** сторінка 167 (складені).

Групи числівників за будовою

Прості (один корінь)	Складні (два і більше коренів)	Складені (два і більше слів)
Два, сорок, сто, тисяча, мільйон, мільярд	П'ятдесят, чотириста, стодвадцятитрьохтисячний	Двадцять чотири, сто тридцять п'ять

3. Тренувальні вправи

1. Виконати вправу. Спостереження над мовним матеріалом.

Прочитати вголос числівники. Визначити їх вид за значенням і за будовою.

Двадцять п'ять, три шості, дві восьмі, дев'ятий, двадцятєро, троє, дві п'яті, сімсот шістдесят один, одна друга, чотири дев'яті, четверо, сорок три, дванадцять, п'ятдесят шість, дві десяти, одинадцять, сорок сім, двісті.

Учитель. - Яке місто для вас є рідним? Чи подобається вам сучасне місто Рівне, чим саме? Що ви знаєте про вулицю Шевченка?

2. Презентація «Прогулянка м. Рівним».

3. Робота з текстом. Знайти числівники, визначити розряд їх, будову, записати словами.

У Рівному на вулиці Т.Г. Шевченка є одна з давніх архітектурних пам'яток – Успенська церква. Вона була побудована в 1756 році. Раніше церква мала назву Омелянівської. В архіві містяться перші згадки про будівлю, які датуються початком 19 століття. У 2016 році відзначалося 260 років із моменту заснування храму.

Повторення: текст, його ознаки.

4. Фізкультхвилинка.

(Учитель називає числівники, учні піднімають руки вгору, прикметники – убік, а іменники – уперед).

Обидва, стотисячний, п'ятиденка, семиденний, двадцятип'ятимільйонний, восьмирічка, столітній, трьохтисячний, п'ятнадцятирічний, дванадцять.

5. Робота в групах.

1-а група. Скласти і записати 4 речення з **простими** числівниками на тему «Улюблений куточок відпочинку в м. Рівному».

2-а група. «У зоопарку» (використати **складні** числівники).

3-а група. «На екскурсії в музеї» (використати **складені** числівники).

Перевіра творчих робіт, оцінювання.

V. Узагальнення вивченого

Тестові завдання

1. За будовою числівники поділяються на

- а) якісні, відносні, присвійні;
- б) тверді, м'які, мішані;
- в) прості, складні, складені;
- г) кількісні, збірні, дробові.

2. У якому рядку всі числівники складні?

- а) перший, чотирнадцятий, десятий;
- б) дві третіх, сім восьмих, п'ять цілих дві десятих;
- в) шістдесят, двохсот, кількадесят;

г) п'ять, вісім, одинадцять.

3. У котрому рядку всі числівники складені:

а) сімнадцятий, півтора, тисяча;

б) два, мільйон, кільканадцять;

в) двома, вісімдесят, сто сорок;

г) дві третіх, тисяча чотири, шістсот сімнадцять .

4. У якому рядку всі слова числівники?

а) вп'яте, по-п'яте, п'ятеро;

б) обоє, троє, чотири;

в) багато, пара, трьохзначний;

г) кількадесят, семеро, уперше.

VI. Підведення підсумків уроку

(«Мікрофон»)

- Що нового дізнався на уроці?

- Чого я навчився?

VII. Оголошення й аргументація оцінок. Зберіть отримані листочки за правильні відповіді й отримайте оцінки.

VIII. Рефлексія

1. Самооцінка роботи на уроці.

2. Остаточне узгодження оцінок. Обґрунтування їх учителем та учнями.

3. Методом «Мікрофон» висловимо свої враження про урок.

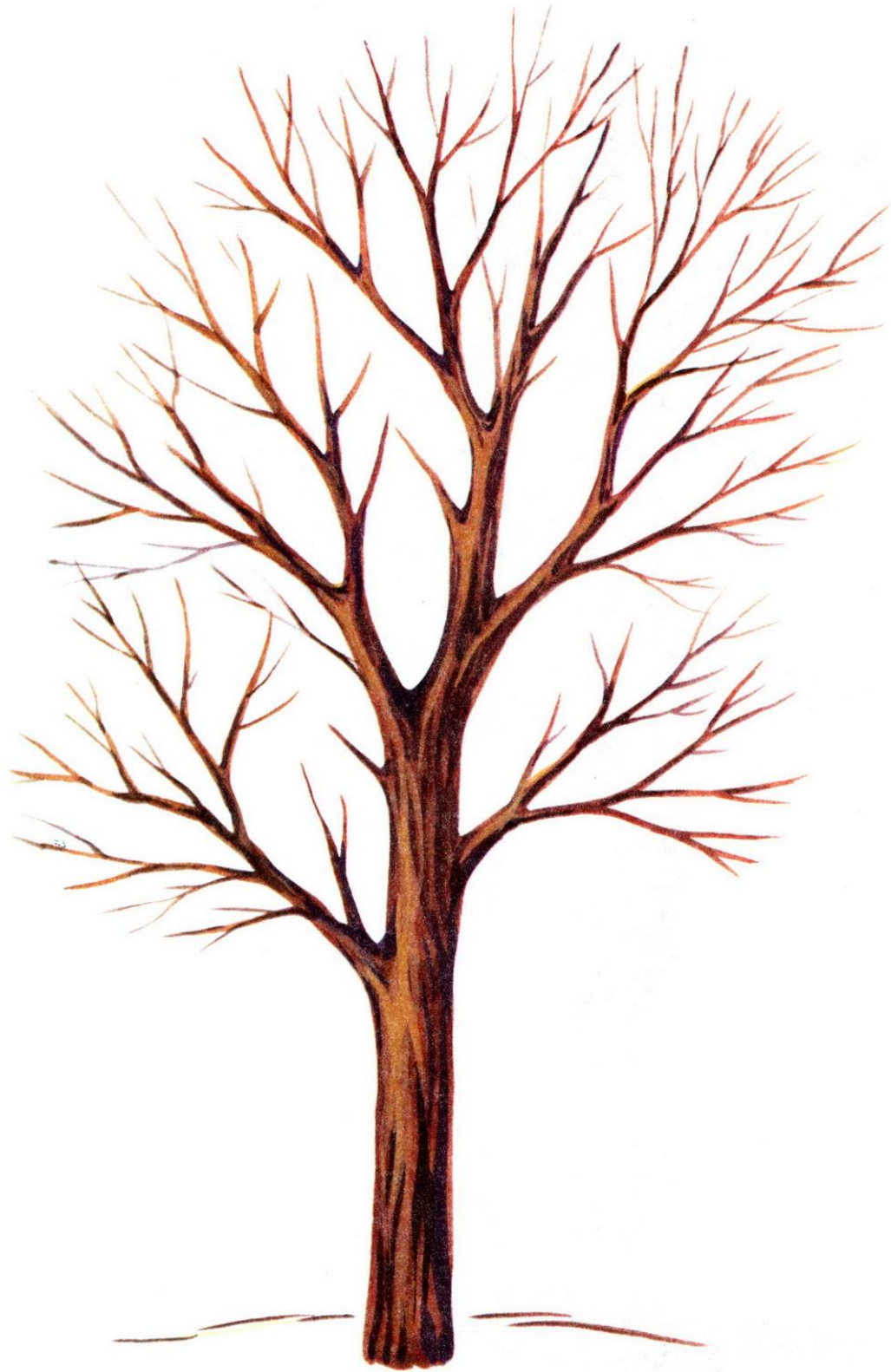
Учитель. Чи справдилися ваші очікування від уроку?

IX. Домашнє завдання (на вибір):

1. Виписати речення з числівниками, визначити їх будову.

2. Скласти твір-мініатюру «Рівне – місто мого дитинства», використовуючи числівники.

Додатки до уроку

Липа (зима)

Завдання з теми «Числівники, їх види за значенням та за будовою»

I. Спостереження над мовним матеріалом

1. Прочитати вголос числівники. Визначити їх вид за значенням і за будовою (усно).

Двадцять п'ять, три шості, дві восьмі, дев'ятий, двадцяттеро, троє, дві п'яті, сімсот шістдесят один, одна друга, чотири дев'яті, четверо, сорок три, дванадцять, п'ятдесят шість, дві десяти, одинадцять, сорок сім, двісті.

II. Робота з текстом. Довести, що запропонована інформація є текстом. Знайти числівники, визначити розряд за будовою, записати словами.

У Рівному на вулиці Т.Шевченка є **одна** з давніх архітектурних пам'яток – Свято-Успенська церква. Вона була побудована в **1756** році. Раніше церква мала назву Омелянівська. В архіві містяться **перші** згадки про будівлю, які датуються початком **19** століття. У **2016** році відзначалося **260** років із моменту заснування храму.

III. Робота в групах.

1-а група. Скласти і записати 4 речення з **простими** числівниками на тему «Улюблений куточок відпочинку в м. Рівному».

2-а група. «У зоопарку» (використати **складні** числівники).

3-а група. «На екскурсії в музеї» (використати **складені** числівники).

IV. Узагальнення вивченого

Тестові завдання

1. За будовою числівники поділяються на

а) якісні, відносні, присвійні;	б) тверді, м'які, мішані;
в) прості, складні, складені;	г) кількісні, збірні, дробові.

2. У якому рядку всі числівники складні?

а) перший, чотирнадцятий, десятий;	б) дві третіх, сім восьмих, п'ять цілих дві десятих;
в) шістдесят, двохсот, кількадесят;	г) п'ять, вісім, одинадцять.

3. У котрому рядку всі числівники складені:

а) сімнадцятий, півтора, тисяча;	б) два, мільйон, кільканадцять,
в) двома, вісімдесят, сто сорок, Сімнадцять;	г) дві третіх, тисяча чотири, шістсот.

4. У якому рядку всі слова числівники?

а) вп'яте, по-п'яте, п'ятеро;	б) обоє, троє, чотири;
в) багато, пара, трьохзначний;	г) кількадесят, семеро, вперше.

